Rozmaitości toryczne **Jesień 2015/2016**

Seria 8: formy różniczkowe, funkcje wypukłe.

1. T_N-niezmiennicze formy różniczkowe i dywizor kanoniczny. Załóżmy, że kraty N i M rangi n mają bazy dualne v_i i u_j. Przez $x_i = \chi^{u_i}$ oznaczamy współrzędne na torusie $T_M = T_N$ a przez ∂_{x_i} oznaczamy odpowiadające im różniczkowania i pola wektorowe na T_M.

   (a) Sprawdź, że operatory różniczkowe $x_i\partial_{x_i} : k[T] \to k[T]$ zachowują gradację w M. Wywnioskuj z tego, że odpowiadające im pola wektorowe są niezmiennicze ze względu na działanie torusa na sobie. Policz pole styczne do trajektorii działania 1-parametrowej podgrupy λ_v dla $v = \sum_i a_i v_i \in N$.

   (b) Pokaż, że formy $x_i^{-1}dx_i = d\log x_i$ są T_N niezmiennicze i stanowią bazę $k[T]$-modułu różniczek Ω_{T_N}. Czyli mamy izomorfizm modułów z gradacją w M: $\Omega_{T_N} \simeq \bigoplus_i d\log x_i \cdot k[T]$.

   (c) Weźmy wachlarz $\Sigma_1 = \{\langle 0\rangle, \langle v_1\rangle\}$. Policz krotność zera lub bieguna pola (formy) $x_i\partial_{x_i}$ (odpowiednio $d\log x_i$) na dywizorze $D_{\langle e_1\rangle}$.

   (d) Pokaż, że (z dokładnością do stałej) forma $d\log x_1 \wedge \cdots \wedge d\log x_n$ jest jedyną nigdzie nieznikającą n-formą na T_N.

   (e) Niech Σ będzie dowolnym wachlarzem w N. Pokaż, że dywizor kanoniczny $_X$ na rozmaitości $X = X(\Sigma)$ jest równy $-\sum_\rho D_\rho$, gdzie suma przebiega wszystkie promienie w Σ.

2. To zadanie nawiązuje do zadania 6 z serii 6. Przypomnijmy, że w sytuacji i przy oznaczeniach z tego zadania, krata $\widehat{M}$ opisuje funkcje kawałkami liniowe i całkowite na wachlarzu w kracie M, którego promienie są generowane przez wektory v_i. Zakładamy, że Σ jest regularny, wówczas bazą $\widehat{M}$ są wektory $\hat{v}_i^* \in \widehat{M}$ odpowiadającymi funkcjom na $|\Sigma|$ przyjmującym wartość 1 na v_i a 0 na pozostałych v_j. Pamietamy, że $\widehat{M}$ zawiera funkcje liniowe M więc przez $p : \widehat{M} \longrightarrow P := \widehat{M}/M$ oznaczmy rzutowanie na iloraz (zauważ, że P nie ma torsji). Załóżmy ponadto, że wachlarz Σ jest zupełny (choć pewnie wystarczy, żeby jego nośnik był wypukły).

   (a) Pokaż, że zbiór (rzeczywistych) funkcji w $\widehat{M_{\mathbb{R}}}$ wypukłych na wachlarzu Σ stanowi stożek wypukły, którego wierzchołkiem jest podprzestrzeń $M_{\mathbb{R}}$. Inaczej mówiąc: istnieje sciśle wypukły stożek $\mathrm{Nef}(\Sigma) \subset P_{\mathbb{R}}$, taki że $p^{-1}(\mathrm{Nef}(\Sigma))$ zawiera wszystkie (rzeczywiste) wypukłe kawałkami liniowe funkcje na Σ.

(b) Pokaż, że wnętrze (absolutne w P) stożka $\mathrm{Nef}(\Sigma)$ odpowiada funkcjom ściśle wypukłym a co za tym idzie na Σ istnieją funkcje ściśle wypukłe wtedy i tylko wtedy gdy $\mathrm{Nef}(\Sigma)$ jest maksymalnego wymiaru.

(c) Pokaż, że jeśli ranga N jest 2 to stożek $\mathrm{Nef}(\Sigma)$ jest zawsze maksymalnego wymiaru.

(d) Znajdź stożek $\mathrm{Nef}(\mathbb{F}_a)$ dla powierzchni Hirzebrucha z zadania 1 z piątej serii. Dla ułatwienia oznaczmy $v_1 := e_1$, $v_2 := e_2$, $v_3 := -e_2$ oraz $v_4 := -e_1 + ae_2$ i jako bazę P weźmy obraz $\hat{v}_1^*$ i $\hat{v}_2^*$, czyli funkcji kawałkami liniowych przyjmujących wartość 1 na, odpowiednio, v_1 i v_2, a 0 na pozostałych. Jakie relacje muszą spełniać liczby s_1, s_2 by funkcja $s_1\hat{v}_1^* + s_2\hat{v}_2^*$ była wypukła?

3. Cofanie funkcji kawałkami liniowych na wachlarzach: Niech $\phi : (N_1, \Sigma_1) \longrightarrow (N_2, \Sigma_2)$ będzie odwzorowaniem wachlarzy spełniających warunki z powyższego zadania.

   (a) W oznaczeniach z poprzedniego zadania pokaż, że cofanie funkcji definiuje odwzorowanie liniowe $\phi^* : \widehat{M_2} \longrightarrow \widehat{M_1}$ rozszerzające odwzorowanie sprzężone $\phi^* : M_2 \longrightarrow M_1$ i wobec tego opuszcza się do odwzorowania liniowego $\phi^* : P_2 \longrightarrow P_1$.

   (b) Pokaż, że $\phi^*(\mathrm{Nef}(\Sigma_2)) \subseteq \mathrm{Nef}(\Sigma_1)$.

4. Niech $N \simeq \mathbb{Z}^3$ będzie kratą z bazą e_1, e_2, e_3, połóżmy również $e_0 = -(e_1 + e_2 + e_3)$. Pokaż, że w N istnieje wachlarz zupełny i regularny, którego promienie są generowane przez $\pm e_i$, gdzie $i = 0, \dots 3$, taki że nie ma na nim żadnej funkcji ściśle wypukłej. Wskazówka: www.mimuw.edu.pl/~jarekw/java/ToricExamples.html